

עיסוק בנושאים שעל סדר היום בביה"ס

מה במצגת?

✓ משמעות העיסוק באקטואליה בביה"ס

✓ דוגמאות להתייחסות לנושא הבחירות לכנסת

הכנת מצגת: רונית דינור

משרה"ח מעודד עיסוק בחינוך לתודעה פוליטית

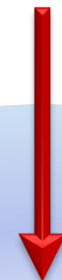
משרה"ח, מאגר חוזרי מנכ"ל, דצמבר 2016

מערכת החינוך מעוניינת לחנך את תלמידיה לשיקול דעת ערכי, לתודעה ציבורית פוליטית, למעורבות חברתית ופוליטית ולנקיטת עמדה, ועל כן היא מבקשת לעודד את השיח הערכי והביקורתי ואת ריבוי העמדות בכיתה במסגרת חינוך אזרחי משותף לכל מגזרי החברה, לצד חיזוק המכנה המשותף לכולם.

חינוך לתפיסה פוליטית-מפלגתית מסוימת משמעותו כי המערכת מכוונת את התלמיד לדעה או לעמדה מפלגתית מסוימת דווקא, ודבר זה פסול ואסור הן על פי החוק והן על פי התפיסה הדמוקרטית של חופש הדעה והמצפון.

יש להבחין בין חינוך לתודעה ולמעורבות פוליטית-חברתית ואזרחית, שהוא מותר ואף רצוי, ובין הטפה לתפיסה פוליטית-מפלגתית מסוימת, שהוא פסול ואסור על-פי החוק,

מהי אקטואליה?

**כל מה שקורה
כאן ועכשיו
ויש לו השפעה על
מעגלים רחבים ככל
האפשר**

מתי כדאי לשוחח עם תלמידים על נושא אקטואלי?

- כשהאירוע המתרחש משמש, כגורם מזמן לעיסוק בנושא חברתי – ערכי, רחב וכללי.
- כשהאירוע דורש תיווך של מבוגר, איש חינוך.
- כשהאירוע אינו נמצא בקשת הנושאים שמעסיקים את התלמידים בחיי היום היום.
- דגשים בעיסוק בנושא:
 - הקניית ידע
 - ניתוח האירוע והשלכותיו, הרחבת נקודות המבט
 - לאפשר לתלמידים לגבש עמדה מנומקת

אירוע מתמשך, משתנה בעל השלכות ומשמעויות

איך נבחר נושא אקטואלי לשיחה עם תלמידים?

חשוב - למי?	לא חשוב	לא מעניין
מעניין - את מי?	חשוב	מעניין

חשוב מבחינה חינוכית, ולא מעניין את התלמידים? זה האתגר!

מעניין את התלמידים? יתכן שאינם זקוקים לתיווך, ויגיעו למידע בכוחות עצמם

לתומך/ת הוראה - תכנון שיחה בנושא אקטואלי:

1. בחירת נושא.
2. מדוע דווקא נושא זה? מהן המטרות שניתן להשיג באמצעות העיסוק בנושא?
3. לאיזה ידע קודם או מושגים, נדרש/ים התלמיד/ים לצורך לדיון בנושא? (להתמקד !!!)
4. איזה קשיים הנושא מזמן? האם צפוי שהוא יעורר ויכוח רגשי? איך ניתן להתגבר על הקושי?
5. כיצד לפתוח את המפגש? (מהו הטריגר שהכי מתאים להשתמש בו?)
6. כיצד יועבר הידע הבסיסי הנדרש לצורך השיחה/הדיון, לפני התלמיד/ים?
7. אילו 3-5 שאלות חשובות מעלה הנושא? לחבר את השאלות.
8. לא לשכוח לסכם, להמשיג ולבקש משוב.
9. לזכור שהזמן השיחה מוגבל וחשוב וסיים את כל השלבים.

טיפול באקטואליה

הבחירות לכנסת

(מתאים לחט"ב, תיכון)

איזו החלטה חשובה קיבלת לאחרונה?

איזו שאלות שאלת את עצמך בטרם החלטת?

מה משפיע על תהליכי קבלת ההחלטות שלך בדרך כלל ?

חידה - מהו המספר החסר בסדרה?

33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 60 ?

פתרון: 61

הסבר: כל הספרות מתחילות בצליל "ש"...

מה הקשר בין המספר החסר, לבחירות?

המטרה: הבנת התהליך האישי לקראת בחירות

קבלת החלטה

מידע

התלבטות

מהם הגורמים המשפיעים על האזרח - לבחור בחירה מושכלת:

- ✓ השפעת בני משפחה, והסביבה בה האזרח מתגורר
- ✓ השפעת תעמולת הבחירות
- ✓ התעניינות ופעילות יזומה לקידום אחת המפלגות
- ✓ הבנת משמעות המושג "דמוקרטיה ובחירות", במדינת ישראל

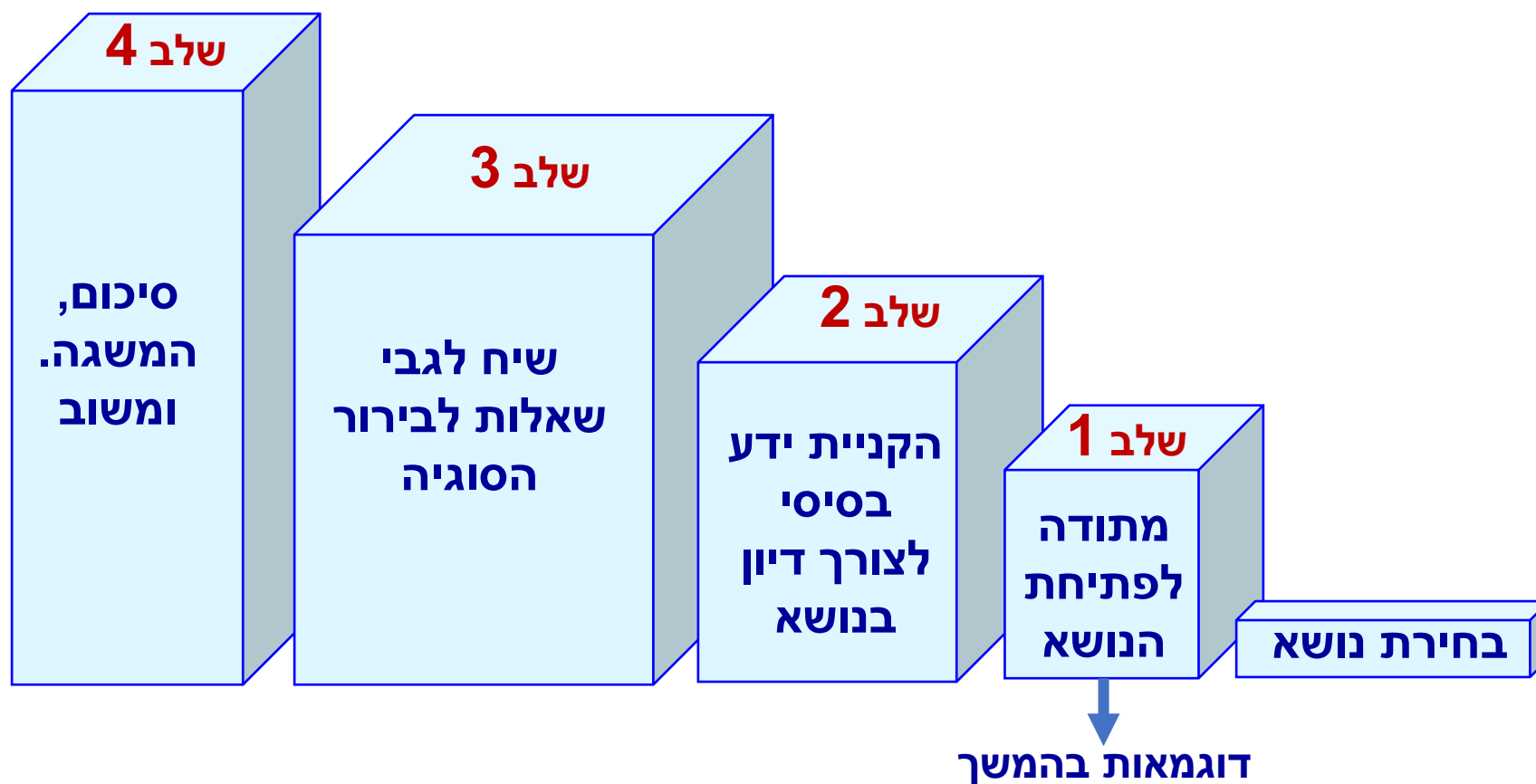
לקראת בחירות - בנק מושגים

מערכת הבחירות	הבוחר	הנבחר
מושגים: אופוזיציה/קואליציה, דמוקרטיה ויכוח פוליטי, מחלוקת, אחידות מול אחדות חוקים, זכות הבחירה וועדת בחירות, קלפי תעמולה, תשדירי בחירות, דרכי שכנוע ופרסום	גורמים המשפיעים על הבחירה: אמוציונליים, קוגניטיביים, סטריאוטיפים מודעות לשיקולי הבחירה מעשה הבחירה פתק לבן	דרכי שכנוע מסר רעיוני, מצע מפלגתי מנהיגות, ייצוגיות

שלבי השיחה עם התלמיד/ים בנושא הבחירות:

לשים לב לארגון הזמן. חשוב להתייחס לכל השלבים.

דוגמאות למתודות (טריגרים) לפתיחת שיחה בנושא בחירות

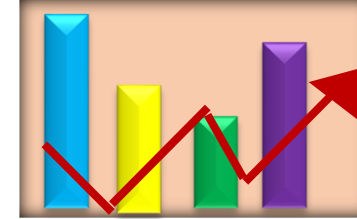
(מתאים גם לנושאים אקטואליים אחרים)

שימוש בסימני דקדוק
לאמירה בנושא

שימוש בתמונה
או כרזת בחירות

שימוש בהיצגים
גרפיים

שימוש בקריקטורה

א ...
ב ... *חירות*
ג ...
ד ... *זאוקרטיה*
וכן הלאה

שימוש באסוציאציות
לפי א', ב'

את איזו מפלגה
האותיות:
מ.ח.ל מייצגות?

שימוש בחידה

שימוש בסיפור
או בשיר, בכתבה

שימוש בבלוני דיבור
בין דמויות מפתח

ניתוח תשדירי
בחירות

- הדמוקרטיה בישראל בסכנה
- ישראל צריכה מנהיג חזק
- הבחירות הן סמל לחופש

שימוש בהיגדים

שימוש בקריקטורה

הקריקטורה מתארת סיטואציה מציאותית בצורה מוגזמת.

ההגזמה באה לידי ביטוי באמצעות ציור או איור, המבליט, מגזים ומדגיש פריטים מסויימים, שמאפיינים או מייצגים את הסיטואציה/האדם. תוספת של דימויים וסמלים מגבירים את הגיחוך מגרים למחשבה ולביקורתיות.

דוגמאות לקריקטורות בנושאי בחירות בעבר, ניתן למצוא באתר הספריה הלאומית

ניתוח קריקטורה או כרזת תעמולה לקראת בחירות

1. התרשמות ראשונית:

- מה הדבר הראשון שמשך את תשומת לבך/כם?

2. התבוננות בפרטים:

- מי לדעתך/ם קהל היעד של הכרזה/הקריקטורה?

- באילו אמצעים השתמשו המעצבים בכדי למשוך תשובת לב ועניין?

(צבעים, איורים, דמויות, סמלים וכד')

3. הבנת המשמעות:

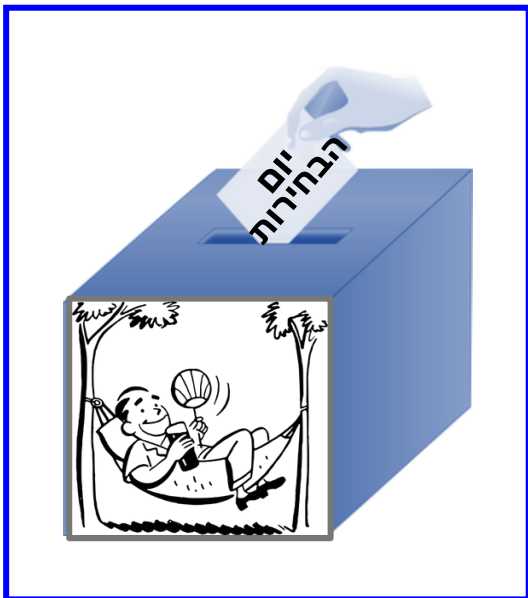
- מהו המסר המרכזי שמשתקף מתוך הכרזה/הקריקטורה?

- מה המאייר היה רוצה שהצופה ירגיש, יחשוב, יעשה?

4. תובנות:

- האם הוספת/ם ידע חדש?

- באיזו מידה הכרזה/הקריקטורה משכנעת?

א' ב' (אסוציאציות) בנושא הבחירות

א - אחוז חסימה	ח - חוקים, ח"כ	ו - סובלנות, סקרים
ב - בחירות	ט - טוהר בחירות	ע - עמדות המועמדים
ג - גוש חוסם	י - יום בחירות, ימין ושמאל	פ - פנקס בוחרים, פוליטיקה
ד - דמוקרטיה	כ - כנסת	צ - צדק
ה - הצבעה	ל - לשון מאוזניים	ק - קלפי, קואליציה
ו - ועדת בחירות, ויכוח	מ - מפלגה, מועמדים, מצע	ר - רוב
ז - זכות הבחירה	נ - נבחר ציבור	ש - שיטת הבחירות
		ת - תעמולה, תשדירי בחירות

מהלך:

- הצפת אסוציאציות של התלמידים, ע"פ אותיות א' ב', לסוגיה שנבחרה.
- שיחה: מה המילה שמעניינת אתכם ביותר? מה הכי פחות ברור לכם?...
- הקבוצה תבחר מילה אחת או יותר מתוך האסוציאציות, שרוצים לדון בה.
- הקבוצה תחבר 3 שאלות על הנושא שהמילה הנבחרת, מעוררת.
- חיפוש התשובות בקבוצות, באמצעות תומך/ת ההוראה והסלולר.
- סיכום

דוגמאות לאמצעי שכנוע פסיכולוגיים

חשיבה ביקורתית לוקחת בחשבון את המוקשים שמציבים אמצעי השכנוע הפסיכולוגיים

הומור

פנייה ליוקרה

הכללה

פנייה ליצרים

פנייה לחלומות

ערבוב דעות ועובדות

התקפות אישיות

הפתעה, סנסציה

שימוש במילים טעונות

סטריאוטיפים

מסר עקיף

הצעה לפעילות:

להתבונן בתשדירי
הבחירות (סרטונים,
תמונות, כרזות וכד'),
ולבקש מהתלמידים
לאתר באיזה אמצעי
שכנוע נעשה שימוש.

בחירות לכנסת - הפנייה לסרטונים מהיטויב:

נומי ארץ – שיר (המילים מאד חשובות לצורך דיון)

[g1https://www.youtube.com/watch?v=VTI-bSJtQ](https://www.youtube.com/watch?v=VTI-bSJtQ)

סרטון של גורי אלפי – מדוע חשוב להצביע!!!
(1.38 דקות)

<https://www.youtube.com/watch?v=YrV-Jq08MYg>

פרצופה של המדינה – להקת תיסלם

[s0https://www.youtube.com/watch?v=MHhSpDzOn](https://www.youtube.com/watch?v=MHhSpDzOn)

הפניה לאתר ובו קריקטורות מהבחירות
לכנסת, בעבר.

[xpsa.49http://www.cartoon.org.il/article/archive](http://www.cartoon.org.il/article/archive)